Ч. 246 (10.629). Львів, вівторок 3 листопада 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·30 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Господарське положення на Радянській Україні.

I.

Голова Всеукраїнського Виконавчого Комітету Петровський помістив у московській „Праві" з 7. жовтня обширну статтю п. з. „Промисловий і сільсько-господарський розвиток України". Стаття виводить перед очі читачів світла і тіни сучасного господарського і промислового життя Рад. України. Тому вважаємо доцільним та вказаним познайомити з нею і наших читачів.

1. Промисл і перспективи будови помешкань.

Програма вугляного промислу розрахована на видобуття около міліярда пудів вугілля на протязі цього господарського року. Безнастанні домагання і попит за металем, за сільсько-господарськими машинами, поширення скляного, содового і соляного промислу, побільшення виробу цукру на 50 відсотків у порівнанні з минулим роком — усе те має велике значіння не тільки для України, але й для всього союзу, але одночасно воно вимагає і особливої уваги для себе з боку українських та загальносоюзних господарських, керуючих органів,

Одначе не зважаючи на розвиток і поширення промислу, всеж таки є на Україні цілі кадри безробіття. Правда — слід зазначити, що серед безробітних зовсім нема кваліфікованих сил, та це не позбавляє нас обовязку довести всіми можливими засобами до того, щоби дати працю усій масі безробітних. Самозрозуміло, що колиб зараз можна було паралельно зі зростаючими вимогами на промислові товари розвинути і їх виробництво, то безробіття звелось би до мінімум. На жаль цього зробити не вдається. Відчувається гостре запотребування будови окремої фабрики для виробу сільсько-господарських машин, а також будови окремої фабрики для виробу плугів. Одначе і цього ми покищо не в силі здійснити. А на тих фабриках могли би працювати десятки тисяч робітників.

Повстаючі у нас промислові ґіганти такі, як фабрика парових машин ВЄК у Харкові, фабрика ім. Петровського в Катеринославі, Дніпровська і Сталінська та инші фабрики в Донбасі вимагають все більше і більше скваліфікованих робітників і мешканевих поліпшень задля кращого розміщення робітників біля фабрик.

У звязку з відсутністю цих можливостей зростає незвичайно мешканевий голод, та спричинює гострі перепалки між поодинокими установами. А робітники в тойже час змушені тулитися в невідповідних для мешкання норах, у сусідів, а то й під голим небом.

У трьох осередках — Харкові, Донбасі і Катеринославі міститься великий промисл, що має подекуди й загальносоюзне значіння. Не зважаючи на те, робітникам всеж таки приходиться переживати мешканевий голод та терпіти наслідком дорожнечі. Завдяки цьому голодові на помешкання спеціялісти йдуть нерадо працювати до таких фабрик. Середники для будови домів дуже обмежені: походять вони з міських доходів, а наслідком того не можна тут рахувати на задоволення мешканевих потреб. Давнійше численні управи фабрик будували великі робітничі кольонії і тим запобігали у великій мірі мешканевим потребам робітника. Тепер ця справа наладнується дуже слабо, а в деяких місцях то й взагалі в цьому напрямі нічого не робиться.

І тому то міським господарським комітетам та виконкомам треба конечно прийти з матеріяльною допомогою в ділі будови домів. Таким осередкам, як Харків, Донбас, Катеринослав — необхідно дати негайну допомогу в напрямі поширення та скріплення будівельної справи і злагіднення таким чином гострої мешканевої кризи.

В обсягу заробітної плати відносини дещо покращали. Але головне наше завдання, соціялістичне завдання, що стоїть тепер перед нами — це підняти взагалі економічне положення робітництва нижчої категорії, яке покищо находиться у незавидному положенні. Метою профсоюзів, Наркому праці та всіх господарських установ є вирішення цеї наскрізь господарської проблеми.

2. Реорґанізація врожаю і недостача товарів.

Перш за все перед нами стоїть завдання: як справитися з цьогорічним урожаєм та як його реалізувати. Цього року врожай на Україні в більшости випадків показав себе прекрасним і місцями дійшов до 200 пудів з десятини. Під кінець зборів урожаю хліб до деякої міри зіпсувався наслідком безнастанних дощів. Привіз хліба на ринок теж спинився наслідком тоїж непогоди. Дощі припинили не тільки збори але й молотьбу. У багатьох місцевостях збіжа повростало.

Не так давно був я в кількох селах, де стоять великі стоги збіжа, що цілком попереростало від дощів. Селянам приходиться ждати в довгій черзі на молотілки, на які відчувається по селах велика недостача. Барабоґі в багатьох місцях теж погнили наслідком слоти, а в деяких випадках вогнила і вся огородовина.

Для тих селян, які своєчасно покінчили збори збіжа і молотьбу треба заразже дати необхідні товари, бо недостача їх припиняє довіз зерна на міський ринок. Крім цього селяне, заплатйвши податок, вижидали деякий час на висліди озимих посівів. Погода, що устійнилася в останніх часах та наспіша селянству допомога з боку місцевої влади і установ-протекторів дала селянам змогу відчути, що для них є підтримка та що ними хтось піклується. В звязку з цим уже тепер помічається збільшення довозу хліба з села до міст і взагалі видно збільшення торговельного обороту.

Власними силами.

Черговим імперативним завданням нашого громадянства є невідкличн на протязі кількох тижнів доповнити основний (акційний) капітал Земельного Банку Гіпотечного до висоти 1 (одного) міл. зол.

Про це вже досить вичерпуючо писалося в українській пресі. На жаль зі сумом треба це ствердити, конечність доповнення акційного капіталу Зем. Банку не находить в нашому громадянстві належного зрозуміння. Коли говорити на цю тему з поодинокими громадянами, то чується безліч завітів і заміток, але діла не слідно. Якась декаденція, апатія й байдужність та відокремленість від громадянських справ окутала нашу суспільність. В кожній справі чується або відчувається єдиний мотив: „Моя хата з краю".

З острахом приходиться стверджувати це громадянське обезчулення, атрофію громадянського нерву. В останніх літах понесли ми величезні втрати в кожній ділянці національного життя. Багато тих втрат було нами незавинених, спричинених чи то брутальним противником, чи то через vis maiori Але в багатьох втратах ми самі завинили. З наших давнійших здобутків, правду кажучи, мало що лишилося. Між останками нашого дорібку світить між иншим кілька національних установ. Одно з видних місць займає між ними Земельний Банк Гіпотечний, єдина народня фінансова установа. Щоби вдержати цю інституцію, щоби її поширити, зробити її двигуном економічного життя, — треба перш усього її уфундувати згідно з вимогами нашого сучасного життя й вимогами польського закону, що висить над Земельним Банком як Дамоклів меч.

Зайвим хіба було би говорити про значіння банку. Наше громадянство є вже так свідоме, що знає, що в теперішніх часах банк є тим живчиком економічного життя, що розпроваджує оживлюючу кров у всі бючки економічного орґанізму.

Та підносяться голоси, що ми такі вбогі й знищені, що зложення 738 тисяч зол. є понад наші сили. Все те є правдою, одначе не такою страшною правдою, щоби 7 міліонів населення не могло зложити 738 тис. зол.

Думаємо, що тільки питома нам інерція є перепоною у виповненні цього національного імперативу. Найвища пора, щоби наступив перелім в нашій байдужости. Маючи на меті причинитися до виподобуття нашого громадянства з летаргових обіймів апатії, наша редакція буде співділати в підписці акцій Зем. Банку Гіпот.. З тією метою приноровлюємо до наших передплатників, читачів і прихильників трійкову систему підписки. Зазначуємо, що польська нація є державною нацією, а всеж таки субскрипцію на акції Польського Банку збирали всі польські редакції. Недавно „Слово польске" пожертвами своїх читачів уфундувало літак для польської армії. Уфундуймо й ми власними силами наш єдиний банк, даймо йому тверді основи, а тоді будемо ставити до нього й тверді вимоги.

Поставмо собі за вершок національної амбіції якнайскорше вібрати потрібний акційний капітал, та тим чином докажім, що ми здатні до самостійного життя.

—

Одна акція Зем. Банку Гіп. коштує 25 зол., кошти заготовки 1 зол., разом **1 акція 26 зол.** Підписку акцій приймає Адміністрація „Діла", Львів, Ринок 10. Можна також вплачувати ратами.

В Адміністрації „Діла" дня 1. листопада 1925 підписали акції досі громадяне:

1. Д-р Дмитро Левицький — 12 акцій — кличе: д-р Корнила Трояна, адвоката в Ходорові, д-р Андрія Лунева, адвоката в Борщеві й інж. Романа Шеховича у Львові;

2. о. Дамян Лопатинський — 10 акцій — кличе: о. Андрія Пелеиського, пароха в Лисятичах, о. Івана Винницького, декана в Залесцях і о. Юліяна Дзеровича, дир. сем. у Львові;

3. Часопис „Діло" — 20 акцій, — кличе: час. „Раду" у Львові, час. „Український Голос" в Перемишлі і час. „Громадський Голос" у Львові;

4. Олександер Костик — 2 акції, — кличе: професора Осипа Кліша в Перемишлі, о. Івана Яремка, катех. в Яворові і проф. Мирона Федусевича у Львові;

5. Ред. Ф. Федорців — 4 акції, — кличе: ред. Михайла Матчака, упр. Порфіра Буняка, інж. Романа Сенишина й інж. Льва Шепаровича, всіх у Львові;

6. Ред. Василь Мудрий — 1 акцію, — кличе: о. В. Пришляка в Кривім, проф. Івана Храпливого в Коломиї і о. Івана Гнатова в Залісцях к. Тернополя;

По широкому світі.

Болгарсько-грецька війна зліквідована. Комісія союзних держав має ще тільки розглянути справу вини наступаючого.

Німеччина має заплатити Румунії за вивезені підчас війни матеріяли 150 міл. леїв золотом.

Мандатова комісія при Лізі Націй розглядала справу мандату Англії в Іраку, Палестині та Трансйорданії.

Австрійські урядовці всіх категорій загрозили страйком, якщо уряд не поправить їх важких матеріяльних обставин.

Відступлення Кайо.

Особисті моменти. — Опозиція соціялістів. — Пресова кампанія. — Нова ситуація.

Димісія останнього французького кабінету була наслідком боротьби довкола одного його члена: міністра фінансів. Вона мала сильно особистий підклад, але відомо, що найбільше особисті непорозуміння в політичних справах є звязані з боротьбою принципів.

Найцікавішим моментом в усуненні Кайо є ворожнеча між ним і деякими иншими членами кабінету. Пенлеве, що творив цей кабінет, узяв з особою Кайо, якого вже по довгих літах до міністерства, великий тягар. Його кабінет мав бути посереднім, примирюючим партії. Соціялісти відмовились піддержати його, з огляду на мароканську війну. 12. липня, перед парляментськими феріями, соціялісти та радикало-соціялісти поставили на чергу дня справу довіря для уряду, у звязку з проєктом податку від капіталу. Вони мали на своїм боці 200 голосів, і уряд Пенлеве одержав довіря тільки завдяки голосам поміркованих партій.

Це роздратувало соціялістів і вони рішили на своїм конгресі у серпні більш Пенлеве не піддержувати. Вони домагались, щоби новий уряд прийняв програму санації фінансів через т. зв. передачу приватного капіталу державі. Одначе Пенлеве почував себе сильним, завдяки двом найсильнійшим співробітникам, що доповнювали себе: Бріянові та Кайо.. Та слід запримітити, що Бріян і Кайо не були друзями, ні особистими, ні партійними.

Кайо вернувся з Америки майже з невдачею; також його державна позичка не дала сподіваних успіхів. Ці моменти признала крайня лівиця підхожими, щоб почати проти Кайо кампанію. Його вороги пробували вже на конгресі радикалів та соціялістів у Ніцці перевести рішення про „передачу капіталу“, щодо якого Кайо ставився вороже. Одначе Кайо вмів оборонити себе добреобдуманою промовою. Пенлеве, бачучи змінений наступ на Кайо, не взяв його в явну оборону. І справді: по згаданім конгресі наступ збільшився у пресі. Навіть офіціяльний „Temps“ брав у ньому участь. Коли ще й виступив вітверто зі статтею один з директорів „Паризького Банку“ — вся преса повторила натяк, що димісія Кайо є невідхильна.

Тоді Кайо приневолив до димісії весь кабінет, не бажаючи відходити одиноким. Бріян в останній хвилині не став у його обороні, дарма, що фінансові пляни Кайо вважав раціональними. Зміцнивши свою популярність успіхами в Льокарно, Бріян не хотів захитувати неї, як би став рішуче на боці Кайо, який, зрештою, є його давнім суперником. Портфель Кайо перейшов у руки Пенлеве, який має журитись загальними справами державної каси. За те утворено, немов для підмоги, нове становище буджетового міністра, щоби поділити тягар відповідальности за фінансову кризу на дві особи.

Уступлення міністра фінансів з політичних мотивів, чи й проти явної його волі, не є корисним явищем у державі, яка в першу чергу має дбати про поправу фінансів. Пенлеве — великий математик матиме до діла не з теоретичними проблемами, а знову з практикою і то буденної політики. Хто зна, чи його вчорашній найблищий співробітник, Кайо, що мав право назвати його своїм другом, за те, що дав йому спромовність вернутись на становище міністра, не стане завтра його найбільшим ворогом. А вороги, що оперують цифрами, є найбільше небезпечні.

У „новітній школі“.

Промова Голови Українського Соймового Клюбу посла Сергія Хруцького, виголошена на пленумі сойму дня 22. жовтня 1925. у загальній буджетовій дебаті.

(Продовження.)

Опісля прийшло в практиці виконання цих приписів, як також цілого закону. І те виконання виявило ясно й виразно суперечність виконавчих приписів з духом самого закону. Вже складання шкільних декларацій українським населенням відбувалося в умовах, які наглядно виявили дійсну мету польської освітної політики: унеможливити повстання школи з українською мовою. Адміністраційні власти всякими способами перепиняли родичам українських дітей виповнення протрібних формальностей. Кілько шикан мусіло перебороти населення, щоби здобути стверджений власноручности підпису на деклараціях! Потрібно було спеціяльного обіжника міністерства внутрішніх справ, щоби припинити сваволю адміністрації.

А далі розпочалася справді *дика, ва варська діяльність освітніх властей.* Шкільні інспектори під ріжними покришками відмовляються приймати внощені декларації, найчастійше жадаючи, щоби родичі особисто приносили і складали ті декларації (Голос: 40 кільометрів! Голос: А ви звільнюєте від податків. Гамір). Памятаю, як я сам особисто, тут в соймових кулоарах носив в руках цілу пачку шкільних декларацій, неприйнятих інспекторами тільки тому, що родичі особисто не принесли їм тієї декларації. І памятаю, що я звертався до ріжних послів, головним чином членів Освітної Комісії, звертався я і до п. міністра Станіслава Грабского тут в соймі в кулоарах. І ніхто з послів не признав слушности поведінці інспектора, навіть директор департаменту всенародньго шкільництва теж признав то неслушним. І лише *один п. міністер Станіслав Грабскі мав цинізм заявити мені,* що та вимога інспектора, щоби родичі особисто зложили декларації, *є згідна з приписами.* Тільки тоді я зрозумів, що то за людина п. міністер Ст. Грабскі, коли побачив я, *яка діяльська ненависть є в душі того міністра до всього, що українське.*

Не оглядаючись на цілу низку надужить, на поліційний терор, майже кожне українське село внесло шкільну декларацію. Шкільні власти та ріжні польські організації народові, затривожені тією оборонною акцією українського населення, розпочали контракцію. І аж тоді я зрозумів, чому на основ виконавчих приписів не однаково вноситься шкільні декларації Поляками й не-Поляками, як би того вимагала ідея братерського співжиття, і чому тут потрібно додаткових 5 місяців для внощення польських декларацій. Тих 5 місяців потрібно було для контракції. Підчас тієї кампанії, підчас тієї польської контракції, не було проступка, якого не поповнено би. Шкільні інспектори допускалися найріжнородніщих надужить, справджуючи важність українських декларацій. Ріжні чинники, державні і суспільні, докладали всяких заходів, щоби була внесена потрібна кількість декляраций за польською школою. Ті декларації, що домагалися введення польської мови, вимантувано підступним способом, приноровлюючи звичайне ошуканство. Інспектор окремо покликував кожного батька чи і матір: Хочете, щоби діти в школі вчилися польської мови? Розуміється, буда відповідь. Підпишіть. І давано підписувати декларації про введення польської викладової мови в школі. Чиж це не є звичайне ошуканство?

А в инших місцевостях, як нпр. в Добромилі оголошувано, що хто хоче одержати отрую на щурі, нехай підпише ті папери. І ті папери були знову деклараціями до введення польської викладової мови в школі. Крім того вимушувано декларації за польською школою при допомозі терору, просто купували їх ріжними обіцянками. Нпр. говорено, що лише той одержить землю, хто підпише декларацію за польською школою. Вкінці внощено сфінговані декларації; зявилися мертві діти і ними оперували панове інспектори так, як колись Гоголівський Чічіков мертвими душами. Вислід був світлий. На основі цифр, оголошених в польській пресі на Волині, за польською школою заявилося 60 тисяч осіб, тоді як за українською школою заявилося 20 тисяч. Ви пересадили, панове, і п. міністер Ст. Грабскі мусів спростовувати і направляти ту пересаду. Він, як людина розумнійша від тих інспекторів, зрозумів, що і в злій справі треба зберегти справедливість.

Так скінчився другий акт шкільної акції, а третій акт передбачений законом і виконавчими розпорядками, вже зовсім не наступив. А саме *перед початком шкільного року Українці не одержали повідомлення про вислідн шкільного плебісциту,* як того вимагає закон

О. Д-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК. 14)

Зі Львова до Риму.

Авдієнція. — Наш речник - Самозванець. — Знайомість у вагоні.

У нас цікаві: як вона — та наша авдієнція — виглядала? Головна брама до Ватикану находиться зараз біля колюмнади з правої сторони базиліки св. Петра. На брамі сторожа папських швайцарів з рушницями і байонетами... Дивне враження! Пригадуються часи, коли папи були також світськими володарями. На брамі кожний прихожий мусить виказатися карткою (позволенням). Наш „capo“ мав одну картку для нас усіх. Довгий коридор. Ідемо по сходах на поверхи. Тут і там швайцар — одначе тільки з галебардою. Вступаємо в салю „Clementina“. Порожна — тільки напроти нас папський невеликий престол, а довкола стін лавки. Перед престолом ходить швайцар з галебардою. Наш „capo“ (що коли виробляв нам авдієнцію) побивався за тим, щоб нас папа приймив в осібній салі, щоб наш представник говорив до нього, а папа промовив до нас. Одначе нічого з того. Цим разом папа приймав усіх в одній салі. Година 12·30, папа приймає в 1. год. Сходиться публика — всяких національностей з ріжних сторін світа. Два камердинери в фіолетному одягові уставляють прихожих. (Годиться завважити, що прості паламарі в церкві св. Петра ходять — бодай у церкві — в фіолетній рясі з поясом.) Камердинери приходять до пань і показують їм: як мають бути одягнені. Хустинка (чи шаль) на голові. Шия має бути закрита цілком, а руки по кістки; спідниця довша; права рука без рукавиці. Пані — звичайно — не мали суконь ad hoc, і тільки шалями понакривали собі шиї, а довгими рукавицями руки. Камердинери „торгувалися“ з панами саме за форму тих шалів. Коли приходить якийсь епископ або прялат, швайцар салютує: потрясає в руках галебардою так, що вона дзеленчить.

На даний знак збігається кількох швайцарів, стають у „глід“ перед папським престолом.

З приватних папських апартаментів виходить кардинал Гаспарі, „секретар стану“. Це йому так швайцари салютують. Пішов посеред нас. За ним від папи (з приватної авдієнції) вийшов протоігумен наших ОО. Василіян, і пристав до нас. Знов швайцари збігаються в „глід“. Нам дають знак, щоби клякнути. Виходить папа. Перед папою ідуть два вищі офіцери з „гвардії шляхтичів“, а за папою два молоді прялати чи епископи в фіолєтах. Папа в середині — в білій реверенді і в білих, золотом гаптованих капцях. Іде і кожному подає руку — розуміється, що до цілування, але папа подає її так „без претенсії“, начеб мав намір тільки „подати руку“. Звичай цілування капців уже знесений (зніс його Пій X). Папа ходить довкола по салі поміж ряди уставлених паломників. Прялати, що ідуть за ним, кожному дають срібний медалик, вибитий на памятку ювилейного року 1925. Обійшовши всіх, папа поблагословив присутніх. І вже по цілій авдієнції. Було це 23. липня. Так відбуваються звичайні авдієнції що дня в цьому ювилейному році.

В тій порі повно авт перед Ватиканом. Привозять і відвозять гостей. Щойно по нашій авдієнції довідався я про два — для нас цікаві — інциденти. Три особи з нашого паломництва папа запитав: „Ucraino? Leopoli?“ А вони відповіли: „Ucraino Leopoli!“ Стільки й було розмови. Але вона була тиха, що инші паломники, котрі були подальше, зовсім її не чули. Другий інцидент був ще цікавійший. Наш славний „професійний паломник“, д. Барвінський, — розуміється — також був з нами на тій авдієнції. І коли папа прийшов до нього, він подав папі якийсь меморіял (певне в справі унії на Підляші) та сказав „memento Ucrainae!“ (памятай про Україну!), але побоючися, що такий титул міг би бути заслабий, додав ще — по короткій надумі — „et Poloniae!“ (і про Польщу). Папа взяв меморіял і передав його одному з пралатів. Також цей інцидент відбувся так тихо, що спостерегли його тільки ті, що стояли поруч д. Барвінського.

Отже вийшло так, що властивим нашим речником на папській авдієнції був, як він сам представляв (в своїй „Дедикації“) „Володислав Барвінський з Холмщини з Підляша з повіта Біла, де були мощі Св. Йосафата“. Він зумів побороти всі трудності, яких не міг побороти наш „capo“, і сказав папі „своє“. Алеж він має цивільну відвагу — навіть побожні вірші укладати по українськи і по польськи і видавати їх друком. Так н. пр. він віршує (в честь св. Йосафата):

„Ублагай здоровля і ах! літ Многа[с]

Для Андрея ах! Митрополита
Най то упросить Мати Всеблагая
Най він нам жиє ах! Многая Літа.

„Dawniej o Matko, Tyś przed swym obrazem
Polaków, Rusinów Tyś widziała razem.
Niech że więc wróci w Podlasie unija,
Uproś to, uproś Kodeńska Maryja.“

На всіх виданнях зазначено, що

і виконавчі розпорядки. Отже тим безправним способом, via facti позбавлено Українців спроможности шляхом рекурсу до шкільних властей або в дорозі скарг до Адміністраційного Трибуналу оборонити свої права та витягнути на денне світло всі надужиття, шикани і насильства, доконані над ними.

Шкільні власти, не повідомляючи родичів про висліди плебісциту, тимчасом *переміняють українські школи на чисто польські* або на утраквістичні. Був такий факт в Дубні. Один з батьків, делегований селом, прийшов до інспектора довідатися про висліди плебісциту. Йому сказали, що буде польська школа. Тоді делегат села в імени всього населення заявив, що вони *не хотять школи в чужій мові.* Інспектор, почувши вислів „чужій" (голос: Викинув!), не лише викинув його, але покликав поліцію і казав арештувати того батька, того делегата села. То був селянин Гелета з села Вичавки, дубенського повіту. З притиском мушу ствердити, що внаслідок таких штучок тепер *нема українського всенародного шкільництва.* Є або польські школи, або утраквістичні, які краще буде назвати скрито-польськими. Бо що то є утраквізація, як не

скрита польонізація,

а на доказ того наведу інструкцію в справі розкладу годин у всенародніх двоязичних школах. Відчитаю тільки деякі точки: 2 години призначені на науку польської мови в І. відділі, слід використати на науку читання й писання (букваря) *в польській мові.* Годин, призначених на науку другої мови (руської, білоруської), учитель використає на ведення в тій мові приступних балачок. Зміст до тих балачок буде черпати з найблизшого окруження дітей, їх щоденних переживань та приступно буде обговорювати щодо змісту образи й ілюстрації. Науку читання й писання (букваря) в другій мові навчання слід розпочинати в другім році науки. При навчанні рахунків з геометрією, яких наука в низших відділах є передбачена в другій викладовій мові (руській, білоруській) учитель повинен теж послугуватися польською термінольогією. При науці співу слід у всіх відділах брати на увагу пісні в обох мовах.

Що про такий розпорядок скаже кожний педагог? Скаже, *що в Польщі нема ані одного педагога, навіть в міністерстві освіти.*

Другим способом, що зміряє до польонізації утраквістичної школи, є специфічний

добір учителів

до тих шкіл. Українських учителів масово переноситься на захід, а до утраквістичних шкіл призначується учителів польської народности, які взагалі української мови не знають, і навіть колиб хотіли, не можуть нічого в тому напрямі навчити дітей.

(Продовження буде.)

Сойм.

Пан Ґрабскі кореспондує. — Хто бреше: посол чи львівський скарбовий начальник? — Żadnego bicia w polskich więzieniach niema". — „Хоцдяне по мукам" земельного законопроєкту. — Розвязати непятний сойм. — Санація санації. — Побіля чи погром у Льокарно? — Знову вязничка комісія. — Геть з карою смерти! — Як „Визволєнє" виконує свою погрозу? — Сойм втомився і знову відпочиває.

Пленарне засідання сойму в дні 28. жовтня розпочалось відчитанням листа п. Ґрабского до маршалка сойму в справі гордендальних метод урядування презеса львівської скарбової палати, витягнених на соймове світло жид. послом Фростіґом. Отже п. прем'єр заявляє письмово, що закиди, піднесені послом Фростіґом є неправдиві, бо львівський п. презес написав до п. прем'єра, що він був, є і буде зразковим урядовцем. Сойм вдоволено відітхнув, побачивши таку пошану п. прем'єра до його інтерпеляцій і таку реальність до скарбових кацапів.

Потім вийшла на денний порядок справа поправок сенату до земельного закону. Пос. Малиновскі з „Визволєнія" закинув „Пястові", що не дбає про інтереси селянства, на що почув відусіль окрики, що справді одно лише „Визволєнє" є правдиве. Як „Визволєнє" так і инші промовці, що прийшли до голосу, заповіли відкинення поправок сенату. Голосування відложено й дискусію перервано.

Приступлено до першого читання законопроєкту про організацію польського тюремництва. Пос. Зоммерштайн (Коло жид.), пос. Єрмич (Визвол.) і пос. Ужевбло (ППС.) цитували жахливі відносини у польських вязницях. За це пос. кс. Виремборскі, як правдивий християнин і демократ, захоплювався тими відносинами, заявляючи, що в білостоцькій тюрмі (там де скатовано 18 селян) найшов одну білоруську дівчину в келії, де можна чепурити фризуру. Міністр справедливости Жиклінскі стверджує „з цілою рішучістю, що ніяких побоїв у польських тюрмах немає!" Загорянин має зрозуміння для польських тюрем, а самі посли його не мають. Голодівки використують спеціяльні комітети з „панства осціненого", при чому київська губернія пікується львівськими вязнями (sic!). І т. д. і т. д. — п. міністр казав багато компліментів на адресу прокуратур і тюремничої адміністрації і взагалі ціла перша дебата над вязничним законопроєктом була дуже повчаюча. Ось як характеризує її варшавський „Курєр Поранни":

„—Мабуть завдяки тому, що обиватель Річипосполитої поринає вже до найріжнороднійших дивоглядів державного життя, ця дискусія не спричинила у соймі кількох випадків помішання розуму. Бо коли кількох послів, покликуючись на вислід походжень спеціяльної слідчої комісії, натуре жахливі перекази (potworne opowieści) про інквізицію у вязницях Польщі і дає приклади садизму пп. прокураторів і доводців. Коли зявляється ксьондз-посол і заявляє, що в тюрмах так добре, що немає хіба лише фризєра для дам, а п. міністр справедливости з повною повагою заповідає зі соймової трибуни, що нікому й ніде не може бути ліпше, ніж у польській вязниці, то смирний і гоячого серця обиватель кричить (очевидно, до себе) з цілого серця:

Або є лайдацтва і треба напятнувати винуватців і хочби вони були прокураторами—притягнути їх до судової відповідальности, або все, що кажуть пп. посли, є збором клевет і підлих наклепів, і в такому разі треба... Вибачайте. Посол є недоторканий. Треба тільки, щоби ріжні спеціяльні соймові комісії як нпр. для розсліду вязниць, тайних організацій і багато инших цікавих проявів життя в новій Польщі, сповняли свої обовязки чесно і висліди своєї праці подавали до загального відома, а не робили з них факту в покутній політичній агітації. Прикладів таких операцій ми мали кілька. Воно — річ ясна — не торкається роботи вязничої комісії, якій проводить п. Тугут. Нпр. п. віцепрем'єр по дуже певному розсліді вязниць у Польщі будім то висловився — очевидно довірочно—що колиб мав колинебудь сидіти у вязниці, то молить Господа, щоб не сидів у вязниці польській. Можливо, що сказане є сплетнею; тоді булоб дуже приємно почути заперечення при помочі звіту з діяльности комісії для розсліду вязниць, яка урядує вже рік з хвостиком"...

Веселійшою була заповідь маршалка Ратая, що на найблизшому засіданні сойму відбудеться голосування над внеском „Визволєнія" про розпуск сойму й розписання нових виборів.

Та не тільки пленарні засідання сойму є багаті у цікаві моменти. Ось нпр. дискусія над законопроєктом про „спеціяльні засоби злагодження фінансової кризи", яка ведеться у получених скарбово-бюджетовій комісії, заслуговує теж на увагу. Заява голови комісії, п. Здзєховского (з урядової партії ЗЛН.), що п. Ґрабскі представить комісії детально умови заграничних позичок, нікого не вдоволила. Пос. Віслінкі (Коло жид.) доказує, що запас валют в Банку польскім стопнів до 9 міл. зол., запас золота на 50 міл., і фактичне покриття впало до 28 проц. Упав теж курс золотого і Польща находиться нині в періоді двовалютовости. Пос. Бирка (Пяст) ще гострійше промовляв. Пос. Міхальскі (ХН.) схарактеризував Банк польскі як абстракцію банку і цілей, яким має служити. Акційний капітал до половини вложений, акції банку нотовані нині 48 проц., валют і золота в Банку нема а правит. не здає собі справи з поваги становища. Вислухавши все те, прем'єр Ґрабскі заявив міноомо, що ці виводи є „годне застановлення".

А в комісії для заграничних справ п. Скшинськi почував себе більш менше так, як у Льокарно, себто страшенне погано, будучи примушеним гризти квасне яблоко і приємно всміхатися. Пос. Недзялковскі (ППС.) вправді заявив підтримку льокарнського договору, але тільки тому, що відкинення його булоб для Польщі „самогубством з дуже малою довжиною тозору не до вонтування". Пос. Рудзінскі (Визволєнє) висловлювався ще ясніше і прямо отвєто, що Польща лише втратила у Льокарно, підважили свій союз з Францією від компетенцію Ради Ліґи. Польсько-нім. договір не є договором про неагресію, але навпаки признає війну за легальний засіб доходження претенсій. Промовець відгрожується що коли Польща не дозволить піддати в сумнів приналежности Помор'я і Шлеська і радить 1) вибрати підкомісію для польсько-нім. договору і 2) підписати льокарнський договір під умовою, що нім.-польський пакт гарантуватиме недоторканість нинішніх границь...

Все це відбулося в середу. А в четвер, в навязанню до заяви міністра Жиклінского про садистичні методи у польських тюрмах, зібралася ціла вязнична комісія п. Тугута і записала ще одну пікантну заяву. Отсе той самий кс. Виремборскі, який згадував про дамських фризієрів по вязницях, признав, що при оцінці поліційних відносин важне не лише комісійне слідство з й голос опінії. „Вправді я сам — бився в груди ксьондз-посол — не був у Львові, але на підставі того, що чув від своїх товаришів, я є переконаний, що у Львові панують нечувані відносини." На думку ксьондза-посла винуватий є австрійський дух, покутуючий у тілі директора Райнлендера і його підвладних. Шановний промовець забув додати теплу згадку про дух на бувш. російських землях і картина залишалась неповною. А проте кс. Виремборскі остав вірний собі і домагався, щоби в протоколі комісії були зафіксовані акти відомі комісії лише з наочного перевірення (автопсії). — Д-р Ізєр пояснив побожному послові, що тоді взагалі не треба протоколів, бо поліційна позиція не признає ані одного факту побиття. Нач. команда поліції у Львові вислала до головної команди у Варшаві листа в справі скарг на побої. Перечисливши низку скарг, команда всупереч усякій льоґіці нараз заявляє — що нема причини до слідства! Ідилією у львівських вязницях займався теж саме пос. Тугут і пос. Ужевбло. Після того усталено й переголосовано протокол комісії у першім читанню.

Того дня — в четвер — сойм пленарно не радив. Він зібрався аж слідуючого дня, себто в пятницю. На черзі дня стояло внесення ППС. про скасування кари смерти і заступлення її карою досмертної вязниці. Внесення наводить факт присудження в 1924 році 282 осіб на кару смерти самими лише доразовими судами. З того розстріляно 108 осіб, в тому одну жінку. Дискусії над внесенням не покінчено.

За те приступлено до голосування над поправками сенату до зем. закону. Виконуючи свою погрозу, про яку була вище мова, „Визволєнє" рішило бодай загальмувати ухвалення закону та казати урядові дорого окупити його. Тому при кожній поправці зокрема зголошувало внесення на поіменне голосування. Тому, що всіх поправок є не більше ні менше як 160 штук, а іменне голосування коштує 60 зол. то видатки при голосуванні над усіма поправками коштуватимуть державу близько 10.000 зол.! Одночасно з лавок „Визволєнія" розлягались нелюдські крики і стуки і за хвилину в палаті відбувався такий правильний концерт, що більше чотирьох уступів не вдалося переголосувати.

Маршалок оголосив відложення сойму до найблизшого четверга, щоби посли могли відпочити по плодотворній праці.

*

„Ваша зарозумілість переходить усі межі".

На засіданні полученої скарбово-бюджетової комісії, про яке була вище мова, трапилася сцена гідна записатись на окремому місці. Отсе пос. Ґрушка (Пяст) заінтерпелював п. Ґрабского, чи він має гроші на виплату для урядників на 1. листопада і в такому разі, що значить його обіжник з 17. жовтня, який доручається спиняти виплату за публичні роботи й доставки?

У відповіди п. прем'єр заявив, що на слідком витворення після його експозе атмосфери кабінетної кризи, населення огорнула паніка і воно перестало було платити податки, отже уряд мусів хапатися всяких засобів, аби тільки добути гроші на урядничі платні. За те після висліду голосування на пленумі соймової палати, коли показалося, що правительство залишається при владі, людність почала знову радісно платити податки і нині в касах вже є гроші.

На те зірвався з місця пос. Бирка (Пяст), ударив пястуком об стіл і крикнув: „Нечувана річ, щоби голова уряду міг на соймовій комісії розказувати подібні історії. Отже ціле населення ждало лише, щоби затримати вас при владі і зробило з цього умову платження податків. Що ви собі уявляєте? Чи ви є мужем провидінним, і чи не вам платять люде податки а не державі? Ваше твердження не має ніякої підстави і воно неправдиве. Як можна протягом чотирьох днів ствердити нагальний приплив податків?! Ваша зарозумілість переходить усякі межі. Річ малася цілком навпаки. Це уряд і ви, прем'єр, були в страху за свою владу і ви так зарагуювали, що хотіли зробити натиск на громадянство, стримуючи деяким робітникам і доставцям виплати..." —

— Можна уявити собі атмосферу, яка запанувала по тих словах на нараді комісії! П. Ґрабскі як води в рот набрав. А все — йому добре і з тим, аби тільки він міг прем'єрувати й мініструвати...

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

„дохід призначений на подорож до Риму". Отже доцільна організація цілої праці, — я сказав „професія"...

Примхувата доля так хотіла, що наша авдієнція в папи мала ще пізнійше свій комічно-прикрий відгомін — бодай щодо мене. Коли я з поворотом переїзджав польську границю, в вагоні познайомився з одною старою панею Полькою з Кракова. У вагоні — самі Жидки, тільки ми двоє — християне. Пані була біґотка і патріотка, тай значучо моргала на мене „księdza", коли Жидки перед польською границею стали „перепаковувати" свої валізи (щоби скрити те, що „треба" скрити). Звичайно, навязалась між нами розмова. Коли пані довідалася, що я зі Львова, перше її речення до мене було: „Wy także macie we Lwowie jeszcze i z Ukraińcami! Ja wiem, to jeszcze nie jest skończona sprawa!"... Значить, мене вона взяла за Поляка, а мені — в такій критичній ситуації — ніяк було відразу заявити їй, що я Українець. Либонь була би перелякалась... Вона верталась з Абації. А коли довідалася, що я вертаю з Риму, стала випитуватися: „czy ksiądz był u Ojca Św.?" і „czy Ojciec Św. mówił co do Polaków?"

Я їй розяснив, що тоді, як я був на авдієнції, було мало Поляків (дійсно так і було), та що папа „tym razem" нічого не говорив. Але стара Полька не хотіла дати віри: „To dziwna rzecz! Ojciec Św. zawsze przemawia do Polaków! On nas bardzo kocha!..." І стала мені оповідати ріжні побожні та патріотичні історії. Але коли стала добиратись мені до шкіри: випитуватися про ріжних польських ксьондзів у Львові і т. ин., то я пітнів, крутився, виходив з вагону, і заєдно в душі зітхав: Kraków, Kraków, Kraków... Коли вже раз буде той Kraków?! Хибний погляд про мене, проти якого я виступив, мстився на мені чимраз тяжше. А це тревало більш як три години, преважкі всякими перепетіями. (Як то я потерпав, бо один балакливий Жидок знав, що я Українець, і міг голосно виговоритися. Як мені саме той Жидок роздушив у валізці пляшку з сливовицею. Як мене пані з того приводу жалувала, та частувала своїм червоним вином з пляшечки наче палець. Як мене уперто намовляла, щоб я зберіг етикету з розбитої пляшки сливовиці, у Львові купив горівку і приклеїв на пляшку загребську етикету, та так частував товаришів... А я не хотів про це ні думати, бо я „не з тих Поляків".)

(Докінчення буде).

Чверть буджету Польщі розкрадено.

Сенсаційний звіт Найвищої Палати Державної Контролі.

Підчас буджетової дискусії у соймових кулюарах кружляли сенсаційні відомости про останній звіт Найв. Контрольної Палати, який вплинув до сойму вже кілька тижнів тому, одпак ще не діждався оголошення. Отже у тому звіті кажеться, що останній рік побив рекорд у крадіжах і зловживаннях всілякого рода коштом державного майна Польщі. М-ство залізниць показалось найбільш підприємчивим: зловживання в ньому досягли заворотної суми 200 міліонів золотих. На другому місці стоїть військове м-ство, де „пропало" 150 міліонів готівки. Туди належить афера польської військової маринарки, потім надужиття у господарськім департаменті, автомобілева афера в Познані (600 автомобілів без сліду провалилось під землю) і ріжні „замовлення" у неістнуючих або не функціонуючих підприємствах (нпр. львівська фабрика „Арма" не дала дві одної штуки зброї а дістала 600.000 зол.) М-ство внутр. справ, публичних робіт і ин. були найскромнійші, хоч теж протратили десятки міліонів.

Краківський „Ід. Кур. Цодз." додає до тих інформацій коментар, в якому приходить до висновку, що пропала щонайменше (!) одна четвертина польського державного буджету. Входячи близше в розгляд позицій, питованих звітом Найв. Контрольної Палати, названа газета стверджує, що взагалі всі воєнні доставки виготовлювані польськими фірмами (не тільки зброї, але кожухів, солонини, вівса і ин.) коштували на 20% дорозше, ніж були б коштували за границею.

Здається, що найкращі коментарі могли б лише ослабити враження усіх тих нечуваних інформацій.

НОВИНКИ.

— **Сконфісковано** вчорашне число за вступну статтю.

— **Симпатичний двоунок.** П. Едмундові Р., урядовцеві одного торговельного підприємства у Варшаві, трапилася досить неприємна пригода. Підчас його урядування влетіла до салі молода жінка з дитиною на руках і підбігши до нього, поклала перед нього на стіл дитину зі словами: „Це наша дитина. Заопікуйтеся нею бо я не маю звідки", — потім щезла. Всі товариші праці встали греміяльно від своїх столів, ґратулюючи п. Е. Р. батьківського щастя. Але вони не мало здивувались, коли враз пан Р., який спершу занімів з дива, почав верещати, що він до ніякої дитини не признається і т. п. Бюрові товариші настроєні весело, почали жартувати собі з несподіваного тата, але ефект їх жартів був такий, що „тато" вибіг на вулицю і привів трьох поліцаїв. На вид таких нових опікунів дитина розплакалася і зворушилися серця урядовців до того, що вони рішили перейняти малого громадянина, якого всі відпекались, на свій спільний рахунок. Однак тут запротестували поліцаї: спершу треба устійнити, кому дитина належить по людському і божому закону! Замотана справа розмоталась так, що мати дитини, яка нишком слідкувала з вулиці за цілою історією, прибігла і з плачем забрала собі дитину.

— **З інституту Нобля.** Нагорода за найкращу працю в царині медицини не буде цього року призначена Нобелівським Інститутом. Так само ще не відомо, чи признають нагороду за заслуги літератури. Найбільше даних має норвежська письменниця Ундсет, в Европі ще зовсім невідома. Німець Томас Ман мав утратити свої попередні симпатії, тому, що його остання повість не стоїть на високім рівні попередніх; Німці і так одержали вже до цього часу найбільшу скількість премій. Мотиви „міжнародньої рівноваги" є здається причиною, що не хотять признати нагороди сеніорові англійської літератури Томасові Гарді. Це позакулісове суперництво національностей, не без зерен ворожнечі, є розясненням, чому до цього часу, за 25 літ, не одержав нагороди ні один російський письменник. Бунін, Мережковскій, Купрін або Бальмонт могли би бути нині кандидатами певно не гіршими від минулорічного — Реймонта.

— **Присуд за несовісну критику.** У Будапешті закінчився цікавий процес ведений двома професорами університету, з яких один, Бекг, подав у суд другого д-р Гааля, за те, що цей у ріжних статтях заявив, буцім-то Бекг копає нафтові терени, не маючи до цього ніяких наукових даних. Суд присудив Гааля на два місяці арешту. По відклику, коли Гааль не явився на другій розправі, поліція одержала наказ привести його силою до суду.

— **Федерація союзів для культурної співпраці.** 5-го ц. м. збираються у Мілані другі Загальні Збори міжнародньої організації, яка має на меті причинитись до зміцнення культурних взаємин між народами. На черзі дня стоїть: организація духових взаємин, управильнення права перекладів і затіснення виток між усіма часописами, що боронять культурної солідарности Европи. Від Німеччини делеґатом буде проф. Курциос, від Франції письменник Едмон Жалю, від Еспанії бувший премієр Романонес і ин. Головувати буде сенатор Ман: кіяґалі, ректор міланського університету.

— **Самовбивство фільмового артиста і його жінки.** Славний фільмовий артист-комік Макс Лідер і його жінка поповнили в Парижі самогубство при помочі наркотика.

— **Самогубство на гробі жінки.** В суботу на Звесінні різник Мусяковський на гробі своєї жінки Анни, що померла тому 4 роки, вбив кулею із револьвера свого 7-літнього сина, а опісля й сам позбавив себе життя. Після смерти жінки М. утратив зовсім охоту до життя і нераз говорив, що скінчить самогубством.

— **Мурашко звільнений.** З Вильна повідомляють, що Мурашка, засудженого на два роки дому поправи, на днях за кавцією випустять на волю.

— **Помер фінський поет** Мікаель Лібек, у 60-ім році життя. Лібек був головою старшого покоління шведських письменників Фінляндії. Його найкращі твори це драми: трагедія „Брат і сестра", „Ящірка", обичаєва комедія „Династія Петерсберс", „Червоний Андрій" і драматична поема „Шопенгауер".

— **Злодій покинув церковні чаші.** Іван Бернацкі і Стефан Дуда зложили на поліції дві церковні чаші, дві золоті тарки, три позолочувані части чаші і срібну кропильницю. Якийсь злодій покинув це все на Сопківській вулиці, як побачив, що до нього підходить Дуда. Злодій пропав опісля в напрямі цегольні Нахта.

— **З письменника на підприємця безрог.** Один великий французький журнал звернувся з анкетою до великої скількости письменників на тему їх матеріяльного стану. Більшість відповіла, що професія письменника та журналіста давно вже перестала у Франції виплачуватись. Один з них, Бержен, заявив, що тепер приневолений увійти до підприємства торгівлі свиньми. Як оправдання такої професії подає такий арґумент: може Леопольд з Габсбурґів розсилати у Парижі рекламові оповістки, що продає пиво, міг великий французький драматург Седен вернутись до своєї давньої професії муляра — може і він не соромитись такої торгівлі.

— **Жінка ґубернатором.** Першим жіночим державним губернатором є, річ ясна, Американка. Вона стоїть на чолі держави Тексас і називається Ма Ферґюсон. Її призначили на це становище по звільненню її мужа, який нарушував закони. На протязі девятимісячної влади, вона встигла перевести дуже енерґійні реформи і зєднала собі чимало... ворогів, які є невдоволені її самостійністю. Ферґюсон певна, що її противники не зможуть захитати її становищем. Метою цієї діячки є направити погану славу полишену її чоловіком.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Інтервенція уряду в справі обструкції в соймі.

Тому що обструкція „Визволення" в соймі каже побоюватися, що голосування над земельною реформою перетягнеться, а уряд бажав би, щоби вже в пятницю сойм зачав радити над санаційними законами, уряд буде інтервеніювати в соймових клюбів у справі дальшого голосування над земельною реформою. Посередничити має міністер хліборобства Радван. Він конферував у цій справі з премієром Грабским. Можливо, що опозиція згодиться на інтервенцію уряду і санаційні закони увійдуть у пятницю на порядок засідання сойму.

Смерть Фрунзе.

Народній комісар для військових справ Фрунзе помер наслідком параліжу серця підчас операції. Тіло Фрунзе зложили в домі професійних союзів у Москві. Там члени уряду і представники поодиноких військових відділів і комун. організацій повнять почесну сторожу. День похоронів, цебто 3. XI., буде в цілому СРСР. днем жалоби.

Диверсанти.

Сімнацять диверсантів, озброєних у рушниці, напали біля Сімятич на вози, що їхали дорогою, забрали гроші і цінні предмети та дали за те комун. поквітування.

Геслер насл. Лютера?

Опозиція проти канцл. Лютера збільшується. Є чутки що мін. райхсвери Геслер буде наслідником Лютера на становищі канцлера.

Плебісцит у справі льокарнських договорів.

В урядових нім. колах розглядають проєкт рішення справи льокарнських договорів шляхом плебісциту. Це перешкодило би розвязанню райхстаґа. Проєкт цей має канцлер предложити провідникам партій. „Фос. Цтг." думає, що на таку розвязку центр не згодиться, бо не бажає собі, щоби вернулась до влади правиця. „Форвертс" пише, що уряд може стрінутися з трудностями, бо $1/_{10}$ горожан управнених до голосування мусить заявитися, що бажає плебісциту. Лише розвязання райхстаґу може дати урядові основи для дальшої політики. 73. уст. ваймарської конституції вимагає, що райхстаґ мусить відкинути договори, щоби їх можна піддавати під плебісцит.

Стріча Бенеша з Штреземаном.

В берлінських політ. колах зачувати, що в понеділок д-р Бенеш відвідає мін. Штреземана.

Нім.-італ. торг. договір.

Нечайне підписання німецько-італійського торг. договору викликало в політ. колах Риму сензацію, бо ще в пятницю переговори не давали успіху. В півночі повідомили Муссоліні, що прийшло до порозуміння, а годину опісля договір підписано. Договір основується на найбільшому упривілеєнні й повному порозумінні щодо вивозу продуктів до Німеччини. Італійський промисл одержав концесії для привозу авт, капелюхів і штучного шовку до Німеччини. Німеччина одержала широкі промислові концесії.

Греки не хочуть покинути Болгарії.

З Софії повідомляють, що Греки з незнаних причин не хочуть покинути болгарської станиці ч. 3. біля Петричі. Справу передано військовим аташе союзн. держав. Вони повідомили про те гр. команду. — Покинуті Греками місцевости страшно сплюндровані й ограблені. Гр. офіцири й жовніри наслужували жінок.

Іслям проти Европи.

Кор. „Шікаго Трібюн" повідомляє з Дамаску, що там поширюється великий рев. рух проти Франції, Англії й Італії в цілі визволення Магометан зпід европейського ярма. Кермує рухом прогнаний Французами з Каїро провідник сирійської народньої партії. У відозвах, поширюваних між Магометанами Азії й Африки, зазначує він, що настала пора освободитися зпід влади Французів, Італійців і Англійців. — Франц. підмоги, 6000 люда йдуть до Дамаску.

З Парижа повідомляють, що положення в Сирії є ділом нім.-більшовицьких аґентів, котрі зорганізували велике повстання від Марока до Індій. Між Дамаском, Бейрутом і Каїром курсують без упину аґенти. Центр панарабського руху проти евр. держав є в Каїро. Багато німецьких і турецьких офіцирів зявилося між повстанцями в околицях Дамаску.

Детронізація шаха.

Обгорорюючи ухвалу перського парляменту в справі детронізації шаха, „Лє Журналь" висловлює думку, що премієр Кізатан освободив так країну від більшовицьких впливів.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Міткевич:
Львів, саля Лисенка.
3.XI. „Казка Старого Млина".
5.XI. „Дні нашого життя".
7.XI. „Чорна пантера і білий медвідь".
8.XI. в год. 3·30 по цінах знижених „Вій", в год. 8. вечер „Ніч під Івана Купала.
Нові декорації і костюми. 562 26—?

Український мішаний хор Д. Котка.
у понеділок 2. XI. Станиславів.
у второк 3. XI. Станиславів.
у четвер 5. XI. Коломия.
у пятницю 6. XI. Коломия.
у суботу 7. XI. Коломия.
у неділю 8. XI. Снятин.
у понеділок 9. XI. Снятин.
у вівторок 10.XI. Калуш.
у середу 11.XI. Калуш. 519 3—?

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Надзвичайний Загальний Збір

Кооперативи „Народний Дім" в Дрогобичі Кредитово-торговельної Кооперативи з обм. порукою відбудуться дня 16. листопада 1925 р. в год. 12. в полудне в салі „Народнього Дому" в Дрогобичі з слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Зміна статута.
3) Внески і запити.

На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться того самого дня о годину пізнійше в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад другі Загальні Збори, які будуть важно рішати без огляду на число членів.

730 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Звичайні Загальні Збори

Музичного Т-ва ім. М. Лисенка у Львові відбудуться у четвер дня 19. листопада 1925 р. в год. 6. вечером в малій салі Т-ва (вул. Шашкевича 5, III. п.). В разі браку комплету в год. 7. вечером.

Порядок обрад:
1) Відчитання попереднього протоколу.
2) Звіт уступаючого Виділу.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внески членів.

Членські вкладки (5 зол. на рік) збирає окремий курсор.

731 1—1 ВИДІЛ.

Отсим відкликую свої заміти супроти п. Павла Климка, управителя школи в Підгірцях.

Еронім Яворський,
контрольор почтовий.
728 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Виданнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.